

Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta
PL 355
20101 Turku

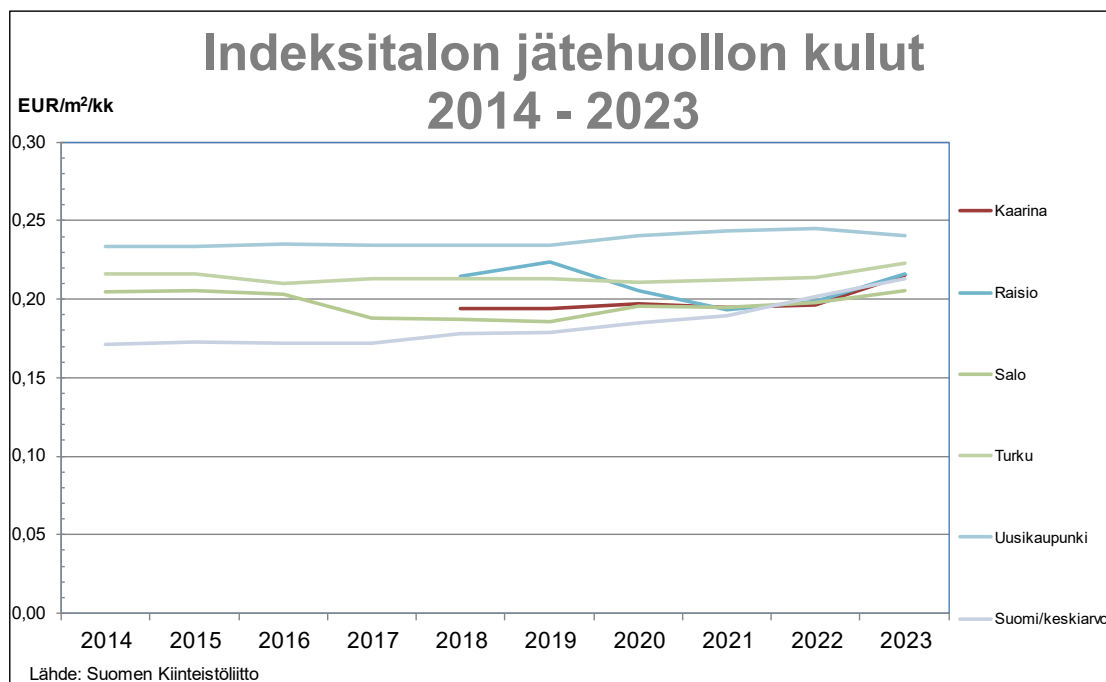
LAUSUNTO LOUNAIS-SUOMEN JÄTETAKSAAN 1.1.2024

Kiinteistöliitto Varsinais-Suomi on 1907 perustettu kiinteistönomistajien edunvalvoja ja kiinteistöalan asiantuntijaorganisaatio. Jäsenkuntamme muodostuu pääasiallisesti asunto-osakeyhtiöistä (93 %), mutta jäsenistöömme kuuluu myös vuokrataloyhtiöitä, kiinteistöosakeyhtiöitä ja muita kiinteistönomistajayhteisöitä. Jäsenenämme on yli 2.800 taloyhtiötä Varsinais-Suomen alueella.

Yleistä

Kiinteistöliitto pitää tärkeänä, että jätelainsäädännön uudistuksen vaikutuksia seurataan tarkasti ja avoimesti. Tässä tarvitaan kaikkien toimijoiden panosta. Kiertotalouden edistämisen ja ilmastonmuutoksen torjunnan toimenpiteet ovat muutenkin linkittyneitä toisiinsa, mikä korostaa laadukkaan vuorovaikutuksen tarvetta, jotta voidaan saada aikaiseksi hyviä ja kestäviä päätöksiä, kaikkialla yhteiskunnassa.

Kiinteistöliiton Indeksitalovertailu¹ seuraa tyyppikerrostalon kustannuksia. On todettava, että vertailussa jätehuollon kustannukset ovat alueellamme olleet keskitason yläpuolella ja kustannuskehitys on kääntynyt nousuun.

¹ Indeksitalo on 10 000 kuutiometrin asuinkerrostalo, joka sijaitsee kaupunkikeskustan ruutukaava-alueella omalla tontilla ja jossa on 40 asuntoa. Talon energian ja veden kulutukset ovat keskimääräisiä, samoin jäteastioiden määrät ja tyhjennysvälit.

Jätehuollon vertailuhinnat nousivat vuoden 2023 vertailussa suhteellisen paljon edelliseen vuoteen verrattuna. Liedossa ja Paraisilla nousua oli 12-14 prosenttia. Raisiossa ja Naantalissa jätehuollon kustannus nousi 8-10 prosenttia. Hiukan pienemmät jätekustannusten nousut olivat Kaarinassa 6,4 ja Turussa 5,9 prosenttia. Salossa kustannus pysyi lähes entisellä tasolla ja Uudessakaupungissa kustannukset laskivat. Jätehuollon kustannusten nousun taustalla on jätelain uudistuksen toimeenpano. Lajittelu ja keräysvelvoitteiden muutoksen arvioitiin jo viime vuonna nostavan jätehuollon kustannuksia.

Olemme huolissamme kehityksestä. Kun tarkastelee aikajanaa 10 vuoden perspektiivillä voi todeta, että alueen kustannuskehitys on ollut maltillista. Nyt kun jätelaki rikkoi asiakkaan näkökulmasta toimivan kuljetusjärjestelmän alkavat kustannukset heti karata. Toivomme lautakunnan kiinnittävän tähän erityistä huomioita.

Jätteenkäsittelymaksuista

Haluamme muistuttaa Ekovoimalaitoshankkeen yhteydessä sovitusta. Kun polttokelpoisen jätteen käsittelykustannuksia saadaan alemmas nykytasosta, kohdennetaan osa taloudellisesta hyödyistä kierrätyksen ja kiertotalouden kehittämiseen. Toivomme, että tämä asia myös kerrottaisiin kuntalaisille taksavalmistelun yhteydessä. Kiitämme siitä, että bio- ja pakkausjätteiden tyhjennysmaksuja on onnistuttu laskemaan. Seuraamme toteutumaa tulevissa kustannusvertailuissamme.

Perusmaksusta

Jätetaksan mukaan perusmaksulla katetaan kustannuksia, jotka syntyvät asiointihetkellä maksuttomien palveluiden tuottamisesta. Tällaisia palveluja ovat lajitteluasemien ylläpito, vaarallisten jätteiden keräys ja käsittely, tuottajayhteisöjen keräystä täydentävien kierrätyspisteiden ylläpito, poistotekstiilin aluekeräys, jäteneuvonta, rekisterien ylläpito ja jätehuoltoviranomaisen toiminta.

Jätehuollon perusmaksua esitetään muutettavaksi siten, että vuodesta 2024 alkaen perusmaksuista saatava tulo kattaa perusmaksulla tuotettavien palveluiden kustannukset lähes kokonaan. Asunto-osakeyhtiöiden maksuluokkia muutettiin viime vuonna vastaamaan rakenteeltaan jäteasetuksen erilliskeräyksen huoneistomääriä.

Perusmaksuun esitetään merkittävää lisäystä. Esittelymateriaalissa todetaan, että muutoksen myötä kotitalouden vuosimaksuun tulisi asuntotyyppin mukaan noin 5–7 euron korotus. Havainto on virheellinen. Perusmaksun maksaa kiinteistönomistaja eli taloyhtiö, jossa kustannukset peritään osakkailta vastikeperusteisesti.

Mitä suuremmaksi perusmaksua nostetaan, sitä huonommin sen kohtaanto toimii asunto-osakeyhtiöissä. Liitteenä olevassa esimerkkiyhtiössä 70m² yhtiön huoneiston osuus nousee 30 eurosta 38 euroon ja 90 m² huoneiston osuus 37 eurosta 49 euroon. Kiinteä veroluonteinen palvelumaksu ei kohtele maksajia lainkaan tasavertaisesti, koska sillä rahoitettavia palveluita ei

välttämättä käytetä siinä suhteessa kuten kustannuksia aiheutetaan. Perusmaksun korotuspyrkimykset tulevat jatkossa aiheuttamaan enenevissä määrin maksun kohtaantoon liittyviä ongelmia ja asukkaiden eriarvoista kohtelua, kuten esimerkkilaskelmastamme voi havaita.

Perusteluna perusmaksutason nostolle on esitetty, että aiheutuvat kustannukset halutaan periä ”täyskatteellisesti”. LSJH:n esittämässä talousarvioluonnoksessa vuonna 2023 perusmaksutulolla arvioidaan katettavan 79 % kustannuksista. Kun kustannukset on aikaisemmin peritty ”alikatteisesti” on muodostunut tilanne, jossa jätehuollon muu maksullinen toiminta on rahoittanut osan näistä palveluista. Tässä tilanteessa on varmaankin nähtävissä hyviä ja huonoja puolia. Hyvänä puolena näemme, että alikatteisuus johtanee tehokkaampaan varojen käyttöön kuin esitetty täyskatteellisuus.

Näihin perusteluihin vedoten pidämme perusmaksun korotusta huonona ratkaisuna. Parempi ratkaisu on kattaa kyseiset palvelut jätteenkäsittelymaksuilla sekä karsia tiettyjä yksityiskohtia. Lisäksi tulee välttää tilanteita, jossa kuluttaja maksaa kierrätyksestä useampaan kertaan kaupassa ja kotona tai erilliskeräyspisteiden muodossa.

Jätehuollon palvelutasokuvauksesta

Jätehuollon palvelutasokuvauksessa kiinnitämme huomiota myös pieniin yksityiskohtiin, koska on tärkeä keskustella myös säästokohteista. Tiedotuksen ja neuvonnan osalta olisi tärkeä arvioida palveluun käytetyn resurssin suhdetta sillä saatuihin tuloksiin. Tiedotukseen ja neuvontaan voi käyttää resursseja rajattomasti.

Pidämme ympäristökasvatustyötä, sekä lajitteluohjeiden laatimista tärkeänä ja perusteltuna tehtävänä. Mutta on mahdotonta arvioiden esimerkiksi vierailukeskusten hyötyjä ja onko niiden rahoittaminen perusmaksulla aidosti perusteltua ja tarpeellista.

Olemme saaneet useita palautteita asukkailta koskien seinäkalenteria. Pidämme tarpeettomana ja epäekologisena ratkaisuna seinäkalenterin postitusta kaikkiin kotitalouksiin. Huomiselle lehti on riittävä kanava paperiselle tiedottamiselle.

Jätelain uudistuksen toimeenpanosta

Vuonna 2021 hyväksytty jätesäädöspaketti edellytti asumisessa syntyvän pakkausjätteen erilliskeräyksen aloittamista 1.7.2023 jokaisessa taajamassa sijaitsevassa kiinteistössä, jossa on viisi tai useampi asuinhuoneisto. Biojätteen keräys alkoi samoilla kiinteistöillä jo 1.7.2022 ja laajenee 19.7.2024 yli 10 000 asukkaan taajamassa jokaiseen kiinteistöön, jossa on vähintään yksi asuinhuoneisto.

Jätelain siirtymä-säännöksen (714/2021) mukaan erilliskerättävien pakkausjätteiden kuljetus siirtyy 1.7.2023 kunnan järjestettäväksi myös kunnissa, joissa on ollut käytössä kiinteistön haltijan järjestämä kuljetus. Biojätteiden erilliskeräyksessä on siirryttävä kunnan järjestämään kuljetukseen aikaisintaan 19.7.2023 ja viimeistään 19.7.2024.

Jätteenkuljetusten kilpailuttaminen on uuden jätelain 36 §:n mukaan tehtävä siten, että tarjouspyyntöä edeltää markkinakartoitus. Kaiken kokoisilla yrityksillä on 36 §:n mukaan oltava mahdollisuus osallistua kilpailutuksiin.

Ympäristöministeriö lähestyi valvontaviranomaisia muistiolla 16.11.2022 ja totesi seuraavaa:

Lain toimeenpanon yhteydessä on huomattu, että kaikissa kunnissa jätteenkuljetusten kilpailutuksia ei ole mahdollista toteuttaa jätelain 36 §:n edellyttämällä tavalla, jos halutaan samalla noudattaa edellä mainittuja jätelain ja -asetuksen siirtymäsäännöksiä.

Ympäristöministeriö suosittelee, että kilpailuttaessaan jätteenkuljetuksia kuntien tulisi ensisijaisesti huolehtia jätelain 36 §:n mukaisesta laadukkaasta markkinakartoituksesta ja kuljetusurakoiden jakamisesta, vaikka tämä johtaisi edellä mainittujen jätelain siirtymäaikojen ylittymiseen enintään muutamalla kuukaudella. Tällöin myös jätteen erilliskeräyksen aloittamista voidaan lykätä vastaavasti.

Vastaavasti ympäristöministeriö katsoo, että toimintaa jätelain nojalla valvovan ELY-keskuksen tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tulisi pidettyä valvontatoimista, jos kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen ja jätteen erilliskeräyksen aloittaminen viivästyy enintään muutamalla kuukaudella ja jos viivästymisen syynä on jätteenkuljetuksen kilpailutusten toteuttaminen laadukkaasti ja jätelain 36 §:n edellyttämällä tavalla.

Lounais-Suomessa jätelain toimeenpanoon pakkausjätteiden osalta ryhdyttiin kuitenkin 1.7.2023. Jätehuoltoyrhtiö pyrki keräämään taloyhtiöiltä tietoja jäteastioiden sijainneista sekä määristä. Tämä pyyntö lähetettiin käytännössä isännöintitoimistojen yleissähköpostiin, eikä kuten eri yhteyksissä oli luvattu, suoraan taloyhtiön vastuuhenkilölle eli isännöitsijälle.

Jätehuoltoyrhtiön asiakkuusjärjestelmä valmistui myöhään, jonka vuoksi taloyhtiöille ja niiden edustajille jäi liian vähän aikaa tehdä päivityksiä järjestelmään. Lisäksi järjestelmään merkittävät päivityksiä ei ole välttämättä lainkaan jätehuoltoyrhtiön toimesta hyväksytty, jos asiakas on vahingossa jättänyt mukaan myös vanhat tiedot. Syy huonosta valmistelusta on sysätty taloyhtiöille ja isännöitsijöille, mikä kokonaisuuden huomioon ottaen ei vastaa täysin käsitystämme tapahtumien kulusta.

Jätelain uudistuksen toimeenpano Lounais-Suomessa on valitettava esimerkki puutteellisesta ja liian kiireellä tehdystä valmistelusta, jossa kärsijöinä ovat olleet alueen asukkaat. Kiinteistöliitto Varsinais-Suomi tulee kutsumaan koolle sidosryhmäkokouksen, johon kutsumme osallistujia jätehuoltolautakunnasta, LSJH:n toimivasta johdosta ja omistajista, Ely-keskuksesta, kuljetusyrityksistä, lukkoliikkeistä, kiinteistönomistajista sekä isännöintialalta. Muutoksen ongelmakohdat on syytä käydä laajalla kokoonpanolla läpi, jotta vältetään virheellinen informaatio ja löydetään tarpeelliset kehityskohdat jatkoa ajatellen.

Kiinteistöliitto Varsinais-Suomi ry

Pertti Satopää
puheenjohtaja

Juuso Kallio
toiminnanjohtaja

Taloyhtiö 1	Huoneisto m2	á 21,60	á 28,10	Taloyhtiö 2	Huoneisto m2	á 21,60	á 28,10
As 1	30	12,46	16,21	As 1	30	11,28	14,68
As 2	30	12,46	16,21	As 2	30	11,28	14,68
As 3	30	12,46	16,21	As 3	30	11,28	14,68
As 4	45	18,69	24,32	As 4	30	11,28	14,68
As 5	45	18,69	24,32	As 5	30	11,28	14,68
As 6	45	18,69	24,32	As 6	60	22,56	29,35
As 7	65	27,00	35,13	As 7	60	22,56	29,35
As 8	70	29,08	37,83	As 8	100	37,61	48,92
As 9	70	29,08	37,83	As 9	100	37,61	48,92
As 10	90	37,38	48,63	As 10	30	11,28	14,68
As 11	30	12,46	16,21	As 11	30	11,28	14,68
As 12	30	12,46	16,21	As 12	30	11,28	14,68
As 13	30	12,46	16,21	As 13	30	11,28	14,68
As 14	45	18,69	24,32	As 14	30	11,28	14,68
As 15	45	18,69	24,32	As 15	60	22,56	29,35
As 16	45	18,69	24,32	As 16	60	22,56	29,35
As 17	65	27,00	35,13	As 17	100	37,61	48,92
As 18	70	29,08	37,83	As 18	100	37,61	48,92
As 19	70	29,08	37,83	As 19	30	11,28	14,68
As 20	90	37,38	48,63	As 20	30	11,28	14,68
As 21	30	12,46	16,21	As 21	30	11,28	14,68
As 22	30	12,46	16,21	As 22	30	11,28	14,68
As 23	30	12,46	16,21	As 23	30	11,28	14,68
As 24	45	18,69	24,32	As 24	60	22,56	29,35
As 25	45	18,69	24,32	As 25	60	22,56	29,35
As 26	45	18,69	24,32	As 26	100	37,61	48,92
As 27	65	27,00	35,13	As 27	100	37,61	48,92
As 28	70	29,08	37,83	As 28	30	11,28	14,68
As 29	70	29,08	37,83	As 29	30	11,28	14,68
As 30	90	37,38	48,63	As 30	30	11,28	14,68
As 31	30	12,46	16,21	As 31	30	11,28	14,68
As 32	30	12,46	16,21	As 32	30	11,28	14,68
As 33	30	12,46	16,21	As 33	60	22,56	29,35
As 34	45	18,69	24,32	As 34	60	22,56	29,35
As 35	45	18,69	24,32	As 35	100	37,61	48,92
As 36	45	18,69	24,32	As 36	100	37,61	48,92
As 37	65	27,00	35,13	As 37	120	45,13	58,71
As 38	70	29,08	37,83	As 38	120	45,13	58,71
As 39	70	29,08	37,83	As 39	120	45,13	58,71
As 40	90	37,38	48,63	Yht	2240		
As 41	30	12,46	16,21				
As 42	30	12,46	16,21	Perusmaksu yht		842,40	1095,9
As 43	30	12,46	16,21				
As 44	45	18,69	24,32				
As 45	45	18,69	24,32				
As 46	45	18,69	24,32				
As 47	65	27,00	35,13				
As 48	70	29,08	37,83				
As 49	70	29,08	37,83				
As 50	90	37,38	48,63				
As 51	30	12,46	16,21				
As 52	30	12,46	16,21				
As 53	30	12,46	16,21				
As 54	45	18,69	24,32				
As 55	45	18,69	24,32				
As 56	45	18,69	24,32				
As 57	65	27,00	35,13				
As 58	70	29,08	37,83				
As 59	70	29,08	37,83				
As 60	90	37,38	48,63				
As 61	30	12,46	16,21				
As 62	30	12,46	16,21				
As 63	30	12,46	16,21				
As 64	45	18,69	24,32				
As 65	45	18,69	24,32				
As 66	45	18,69	24,32				
As 67	65	27,00	35,13				
As 68	70	29,08	37,83				
As 69	70	29,08	37,83				
As 70	90	37,38	48,63				
As 71	30	12,46	16,21				
As 72	30	12,46	16,21				
As 73	30	12,46	16,21				
As 74	45	18,69	24,32				
As 75	45	18,69	24,32				
As 76	45	18,69	24,32				
As 77	65	27,00	35,13				
As 78	70	29,08	37,83				
As 79	70	29,08	37,83				
As 80	90	37,38	48,63				
Yht	4160						
Perusmaksu yht		1728,00	2248				

Liite 1
Esimerkkilaskelma
perusmaksun jakautu-
misesta taloyhtiön
yhtiöjärjestyksen mukaan
osakkaiden kesken.